

Työeläkelaitoksille

UUSI V-LOMAKE JA UUSI YT LOMAKE

Sosiaali- ja terveysministeriön 14.6.1994 antama päätös YEL 3 §:n ja MYEL 4 §:n soveltamisesta vaikuttaa myös vapautushakemuslomakkeeseen ja yrittäjän työtuloselvityslomakkeeseen.

Tästä syystä vapautushakemuslomaketta (V) ETK 2105 on uusittu. Lomakkeessa on otettu huomioon vapautusasiain käsittelyssä tapahtuneet muutokset.

Vastaavasti yrittäjän työtuloselvityslomakkeeseen (YT) ETK 2114 on tehty uuden päätöksen vaatimat muutokset.

YT-lomakkeella voi hakea myös vapautuksen keskeytystä

Haettaessa takaisin lain piiriin kesken vapautuksen on käytetty erillistä TA-lomaketta ETK 2150. Sen lisäksi on täytetty myös YT-lomake.

TA-lomakkeen tiedot voidaan sisällyttää myös YT-lomakkeeseen. Sen vuoksi on hakemisen yksinkertaistamiseksi YT-lomaketta muutettu siten, että sillä voidaan hakea myös vapautuksen keskeytystä ja TA-lomake ETK 2150 poistettu käytöstä.

Uusia lomakkeita voi tilata Eläketurvakeskuksen postituksesta, puh. 90-1511/postitus. Tilauksen voi tehdä myös memolla (T1HS).

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen

Ilkka Savoheimo

LIITTEET

Lomake ETK 2105
Lomake ETK 2114

Hakemuksen saapumispäivä

Asiamies (MYEL tapauksissa) Kuntanumero (MYEL tapauksissa)

Ennen lomakkeen täyttämistä tutustukaa kääntöpuolella oleviin ohjeisiin

HAKEMUS	Vapautusta haetaan ☐ maatalousyrittäjien eläkelain (MYEL) mukaisesta vakuuttamisvelvollisuudesta ☐ yrittäjien eläkelain (YEL) mukaisesta vakuuttamisvelvollisuudesta ☐ molempien lakien (MYEL ja YEL) mukaisesta vakuuttamisvelvollisuudesta	Hakemus toimitetaan Maatalousyrittäjien eläkelaitos Revontulentie 6, 02100 ESPOO Puhelin (90) 435 11 Eläketurvakeskus PL 11, 00521 HELSINKI Puhelin (90) 1511 Eläketurvakeskus PL 11, 00521 HELSINKI Puhelin (90) 1511							
HAKEMUKSEN TARKOITUS	Haen vapautusta (ks. ohjeet kääntöpuolella kohdasta vapautusaika) ☐ yrittäjätoiminnan alusta alkaen ☐ muusta ajankohdasta, mistä? ☐ tämän hakemuksen tekemisestä								
HAKIJA	Sukunimi ja etunimet <table border="1" data-bbox="343 896 1536 963"> <tr> <td>Henkilötunnus</td><td>Ammatti</td></tr> </table> <table border="1" data-bbox="343 963 1536 1019"> <tr> <td>Lähiosoite</td><td>Puhelinnumero (työ / koti)</td></tr> </table> <table border="1" data-bbox="343 1019 1536 1086"> <tr> <td>Postinumero</td><td>Postitoimipaikka</td><td>Asuinkunta</td></tr> </table> Haluan päätöksen ☐ suomeksi ☐ ruotsiksi		Henkilötunnus	Ammatti	Lähiosoite	Puhelinnumero (työ / koti)	Postinumero	Postitoimipaikka	Asuinkunta
Henkilötunnus	Ammatti								
Lähiosoite	Puhelinnumero (työ / koti)								
Postinumero	Postitoimipaikka	Asuinkunta							
SELVITYS MUUSTA ANSIO-TOIMINNASTA	Oletteko yrittäjätoiminnan ohella työ- tai virkasuhteessa ☐ Alkamispäivä ☐ En ole ☐ Olen Onko työ- tai virkasuhteenne määräaikainen ☐ Päätymispäivä ☐ Nykyinen palkka säännöllisine lisineen mk/kk ☐ Ei ole ☐ On Työnantajan nimi ja osoite ☐ Puhelinnumero								
TIEDOT VAKUUTUKSISTA	Onko Teillä MYEL-vakuutushakemus vireillä tai onko vakuutus voimassa ☐ Ei ole ☐ On ☐ Vakuutuksen numero Onko Teillä YEL-vakuutushakemus vireillä tai onko vakuutus voimassa ☐ Ei ole ☐ On ☐ Missä eläkelaitoksessa ☐ Vakuutuksen numero								
TIEDOT ELÄKKEISTÄ JA KORVAUKSISTA	Saatteko tai oletteko hakenut työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä (ilmoittakaa myös ulkomailta maksettavat eläkkeet) ☐ En saa ☐ Haen ☐ Saan ☐ Mistä eläkelaitoksesta Saatteko toistaiseksi myönnettyä korvausta tapaturmasta, ammattitaudista, liikennevahingosta tai sotilasvammasta taikka muuta korvausta ☐ En saa ☐ Saan ☐ Mitä ja mistä								
HAKEMUKSEN LIITTEET	Hakemuksen mukana ovat seuraavat selvitykset (ohjeet kääntöpuolella) ☐ Työtuloseelvitys (lomake MT, KT, PT tai YT) ☐ Palkkatodistus ☐ Muita liitteitä kpl								
ALLE-KIRJOITUS	Päivämäärä ☐ Allekirjoitus								

VAKUUTTAMISVELVOLLISUUDESTA VAPAUTTAMINEN

Vapautus myönnetään, jos yrittäjän omaa eläketurvaa voidaan pitää riittävänä ilman yrittäjävakuutustakin.

Eläketurvaa pidetään riittävänä ja vapautus myönnetään, jos jokin seuraavasta kolmesta ehdosta täyttyy:

1. jos yrittäjän työtulon arvioidaan olevan enintään kolmannes hänen muista tuloistaan;
2. jos yrittäjän työtulon arvioidaan olevan enintään hänen muiden tulojensa suuruinen ja hänen eläketurvansa vähintään 40 prosenttia hänen kaikista ansiotuloistaan; tai
3. jos yrittäjän eläketurva on sen määräinen, ettei yrittäjätoiminta kartuta enää eläketurvaa eläkkeiden yhteensovitus säännöksen perusteella.

Edellä 1 ja 2 kohdat edellyttävät, että yrittäjällä on yrittäjätoiminnan ohella samanaikaisesti jatkuvaa muuta ansiotoimintaa. Ansiotuloista on kartuttava eläkettä ja niiden on jatkuttava vähintään vuoden ajan.

Vapautukseen oikeuttavana eläketurvana otetaan huomioon mm. työ- tai virkasuhteesta karttuva eläke.

VAPAUTUSAIKA

Vapautus myönnetään toistaiseksi, kuitenkin enintään niin pitkäksi ajaksi kuin vapautuksen edellytykset ovat olemassa.

Vapautuksen saanut yrittäjä on velvollinen ilmoittamaan sellaisista olennaisista muutoksista ansiotoiminnassaan tai eläketurvassaan, jotka saattavat vaikuttaa vapautuksen jatkumiseen.

Jos yrittäjällä on voimassa yrittäjävakuutus, vapautus voidaan myöntää hakemuksen vireilletuloa seuraavasta päivästä lukien.

Jos yrittäjällä ei ole voimassa yrittäjävakuutusta, vapautus voidaan myöntää myös takautuvasti ajalta, jona vapauttamisen edellytykset täyttyivät.

Vapautusajalta ei kartu yrittäjätoiminnasta eläketurvaa.

Yrittäjä voi vapautusaikana hakea takaisin vakuutuksen piiriin.

Lisätietoja

HAKEMUKSEN LIITTEET

MYEL-työtuloseelvitys

Jos MYEL:n piiriin kuuluvalla yrittäjällä ei ole voimassa olevaa vakuutusta tai jos viljelmän olosuhteet ovat aikaisemmasta muuttuneet, on mukana lähetettävä maatalousyrittäjän, kalastajan tai poronhoitajan työtuloseelvityslomake (MT, KT, PT).

Hakemuslomake on syytä täyttää Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen paikallisen asiamiehen luona.

YEL-työtuloseelvitys

Jos YEL:n piiriin kuuluvalla yrittäjällä ei ole voimassa olevaa yrittäjävakuutusta, on hänen täytettävä yrittäjän työtuloseelvityslomake (YT).

Eläketurvakeskus on julkaissut ohjeet YEL:n mukaisen työtulon määrittämisestä toimialoitain.

MYEL- ja YEL-työtuloseelvitykset

Henkilön, jolla ei ole voimassa kummankaan lain mukaista yrittäjävakuutusta, ja hän hakee vapautusta samanaikaisesti molempien lakien mukaisesta vakuuttamisvelvollisuudesta, on täytettävä työtuloseelvityslomake molemmista toiminnoista.

Palkkatodistus

TEL-työntekijän on liitettävä hakemukseensa työnantajan todistus hakijan kuukausipalkasta säännöllisine lisineen. LEL-palkat saadaan työsuhterekisteristä.

Hakijan, joka on valtion, kunnan, kirkon palveluksessa tai merimiespalveluksessa, on liitettävä mukaan työnantajan selvitys palkasta ja palvelusajasta.

Jos vapautusta haetaan myös takautuvalla ajalla, on hakijan toimitettava takautuvaa aikaa koskevat palvelusaika- ja palkkatiedot työ- ja virkasuhteista.

Muut selvitykset

Jos hakija saa toistaiseksi myönnettyä korvausta tapaturmasta, ammattitaudista, liikennevahingosta tai sotilassivusta, on siitä liitettävä selvitys mukaan. Myös oikeudesta ulkomailta maksettavaan eläkkeeseen on liitettävä mukaan selvitys.

Hakemuksen saapumispäivä

Lomakkeen täyttöohjeet kääntöpuolella

ASIA	☐ vakuutushakemus ☐ liite vapautushakemukseen ☐ vapautuksen keskeytyshakemus Mistä eläkelaitoksesta haluatte ottaa YEL-vakuutuksen			
YRITTÄJÄ	Sukunimi ja etunimet		Henkilötunnus	
	Ammatti			
	Lähiosoite		Puhelinnumero (työ / koti)	
	Postinumero	Postitoimipaikka		
YRITYS	Yrityksen nimi kaupparekisterin tai elinkeinoilmoituksen mukaisena		Liike- ja yhteisötunnus	
	Toimiala	Yritysmuoto	☐ yksityinen ☐ avoin yhtiö ☐ kommandiitti-yhtiö ☐ osake-yhtiö ☐ muu	
	Lähiosoite		Puhelinnumero	
	Postinumero	Postitoimipaikka		Yrittäjän verotuskunta
	Eläkelaitos, jossa työntekijöiden eläketurva on järjestetty		Vakuutuksen numero	
YRITYKSEN OMISTUS-SUHTEET	Yhtiömiesten tai osakkaiden nimet ja henkilötunnukset		Asema (esim. kommandiitti-yhtiön vastuunalainen tai äänetön yhtiömiesto tai tehtävä (esim. toimitusjohtaja))	
			OSAKEYHTIÖN OMISTUS % yksin Samassa taloud. as. perheen-jäsenten kanssa osak- ääni- osak- ääni- keet määrä keet määrä	
YRITTÄJÄ-TOIMINTA	Yrittäjätoiminta alkoi / 19	Toimintakuukausia vuodessa	Työtunteja viikossa keskimäärin	Tehtävä yrityksessä
TYÖTULO (Katso kääntöpuolen ohje)	Yrittäjätoiminta on ☐ päätoimista ☐ sivutoimista ☐ ympäri-vuotista ☐ osavuotista		Sivutoimisen yrittäjän päätoimi	
	Vuotuinen työtulo mk		Eläketurvakeskuksen ohjeen kohta, johon työtulo perustuu	
PERUSTELUT TYÖTULOLLE	Korkein alaisen palkka mk/kk (täytetään aina)		Työntekijämäärä (ilman yrittäjää)	
	Verotettu tai verotukseen ilmoitettu liike- tai ammatittulo kahdelta viimeiseltä vuodelta		Liikevaihto mk/v (arvio)	
	v. 19	mk	v. 19	mk
	Lisätietoja (esim. selvitys ETK:n ohjeesta poikkeamiselle tai muu työtulon perustelu)			
TYÖKYKY	☐ Olen työkykyinen ☐ En ole täysin työkykyinen ☐ Saan tai haen työkyvyttömyyseläkettä tai vast. korvausta		Mistä laitoksesta	
			Alkaen pvm	
VAKUUTUS-MAKSU	Vakuutusmaksu suoritetaan ☐ 1 eränä ☐ 2 eränä ☐ 3 eränä ☐ 4 eränä		Kalenterivuoden 1. eräkuukausi	
	Vakuutusmaksun maksajan nimi (ellei maksaja ole yrittäjä)			
	Lähiosoite		Postinumero	Postitoimipaikka
ALLE-KIRJOITUS	Päiväys		Yrittäjän allekirjoitus	
ASIAMIES	Asiamiehen nimi		Puhelinnumero	Asioimiston numero

YRITTÄJÄ

Yrittäjien eläkelain piiriin kuuluu Suomessa asuva ansio-työtä tekevä henkilö, joka ei ole tässä työssään työ- tai virkasuhteessa. Vakuuttaminen edellyttää työntekoa, pelkkä yrityksen omistaminen ei riitä.

Yrittäjien eläkelain piiriin kuulumiseksi edellytetään lisäksi, että

- yrittäjä on täyttänyt 18 vuotta
- yrittäjätoiminta on jatkunut yhtäjaksoisesti vähintään neljä kuukautta yrittäjän täytettyä 18 vuotta ja
- yrittäjän työtulo on keskimäärin 2 139,72 markkaa kuukaudessa (25 676,64 mk/v) vuonna 1994.

YRITYS

Jos yrittäjällä on useampia yrityksiä, täytetään jokaisesta eri YT-lomake. Kuhunkin näistä työtulo ilmoitetaan yhteisarviona. Yrittäjän kaikki YEL-toiminta vakuutetaan kuitenkin yhdellä eläkevakuutuksella, vaikka hän harjoittaisi toimintaa samanaikaisesti useammassa kuin yhdessä yrityksessä.

YRITYSTEN OMISTAJIEN VAKUUTTAMINEN

Yksityisen toiminimen haltija ja ammatinharjoittaja

Ammatinharjoittaja ja yksityisen toiminimen haltija sekä heitä avustava perheenjäsen kuuluvat yrittäjien eläkelain piiriin.

Avoimet yhtiöt, kommandiittiyhtiöt ja muut yhteisöt

Avoimen yhtiön yhtiömiehet ja muun yhteisön yhtiömiehet, jotka ovat henkilökohtaisesti vastuussa yhteisön sitoumuksista, kuuluvat lain muiden soveltamisedellytysten täytyessä YEL:n piiriin.

Kommandiittiyhtiön äänetön yhtiömies on työsuhteessa silloin, kun hän työskentelee yrityksessä ja hänelle maksetaan palkkaa.

Osakeyhtiöt

Johtavassa asemassa oleva osakeyhtiön toimihenkilö kuuluu YEL:n piiriin, jos hän yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa omistaa enemmän kuin puolet yhtiön osakepääomasta tai jos heidän omistamiensa osakkeiden äänimäärä on enemmän kuin puolet kaikkien osakkeiden äänimäärästä.

Johtava asema

Johtavassa asemassa olevana pidetään mm. toimitusjohtajaa ja hallituksen jäsentä sekä esimerkiksi osakeyhtiön talousjohtajaa, markkinointijohtajaa ym.

Osakeyhtiön hallituksen varajäsenyys ei sellaisenaan perusta johtavaa asemaa yhtiössä. Varajäsen voidaan vakuuttaa YEL:n mukaan, jos hänellä on yhtiön nimenkirjoitusoikeus tai prokura tai jos varajäsenen osoitetaan toimivan pitkän ajan, esim. yli vuoden varsinaisen jäsenen tilalla.

Pienissä perheyriyksissä ovat omistaja-perheenjäsenet käytännössä yleensä aina johtavassa asemassa.

Perheenjäsenet

Laki koskee myös yrittäjätoimintaan osallistuvia perheenjäseniä. Jos yrittäjä maksaa perheenjäsenille työnteosta palkkaa, he ovat työsuhteessa yrittäjään eivätkä kuulu YEL:n piiriin. Yrittäjän puolison katsotaan kuitenkin olevan työsuhteessa vain, jos hänen kanssaan on tehty erillinen työsopimus.

Perheenjäsenenä pidetään henkilöä, joka elää vakinaisesti yrittäjän taloudessa ja on hänelle tai hänen aviopuolisolleen sukua suoraan takenevassa tai etenevässä polvessa. Perheenjäseniksi luetaan lisäksi ottolapset ja -vanhemmat, samoin näiden aviopuolisot. Avopuolisooa pidetään perheenjäsenenä, jos puolisoilla on yhteinen lapsi.

Sisaruksia ei pidetä perheenjäseninä, vaikka he asuisivat samassa taloudessa.

TYÖTULO

Yrittäjän on aina ilmoitettava oma arvio vuotuisesti työtuloksi.

Työtulon tulee vastata palkkaa, joka yrittäjän työpanoksesta kohtuudella maksettaisiin. Työtulon tulee yleensä olla korkeampi kuin parhaiten palkatun alaisen palkka. Työtulo ei suoranaisesti liity yritystoiminnan kannattavuuteen eikä yrityksestä nostettuun palkkaan, joten myöskään yrittäjän tosiasiallisten tulojen tilapäisluonteiset vaihtelut eivät vaikuta työtuloon.

ELÄKETURVAKESKUKSEN OHJEET

Eläketurvakeskus on yhteistyössä eri yrittäjäjärjestöjen kanssa laatinut ohjeet työtulon määrittämistä varten. Työeläkelaitokset soveltavat ohjeita vahvistaessaan yrittäjälle työtulon. Jotta työtulo tulisi oikein määrättyksi, tulee yrittäjän ilmoittaa lomakkeella ohjeissa mainitut asiat. Ohjeita saa Eläketurvakeskuksesta ja työeläkelaitosten palvelupisteistä.

TYÖTULON MUUTTAMINEN

Jos työtuloon vaikuttavat seikat olennaisesti muuttuvat sen jälkeen kun työtulo on vahvistettu, siitä on ilmoitettava eläkelaitokselle. Ilmoitus tehdään muutosilmoituslomakkeella. Työtuloa ei voi kuitenkaan muuttaa takautuvasti.

YRITTÄJÄTOIMINNAN PÄÄTTYMINEN

Yrittäjätoiminnan päättymisestä on ilmoitettava eläkelaitokselle. Ilmoitus tehdään muutosilmoituslomakkeella.

VAPAUTUS

Jos yrittäjän ja hänen perheensä eläketurva on muiden lakisääteisten eläkejärjestelyjen perusteella riittävä, voi Eläketurvakeskus hakemuksesta vapauttaa yrittäjän vakuuttamisvelvollisuudesta.

Yrittäjälle, jolla ei ennestään ole YEL-vakuutusta, vapautus voidaan myöntää takautuvasti siltä ajalta, jona vapauttamisen edellytykset täyttyvät.

Jos yrittäjällä on voimassa oleva vakuutus, vapautus voidaan myöntää hakemusta seuraavasta päivästä lukien.

TAKAISIN YEL:N PIIRIIN HYVÄKSYMINEN

Eläketurvakeskus voi hakemuksesta hyväksyä yrittäjän kesken vapautusjakson takaisin vakuutuksen piiriin, jos hänen terveydentilansa täyttää Eläketurvakeskuksen asettamat vaatimukset.

Yrittäjä voidaan hyväksyä takaisin YEL-eläketurvan piiriin aikaisintaan hakemista seuraavan kuukauden alusta lukien.